

Informacja o stanie środowiska w Gminie Wąchock

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.), w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, nałożyła na wszystkie szczeble administracji samorządowej obowiązek opracowania programów ochrony środowiska. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wąchock na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2022” został przyjęty Uchwałą nr XLI/254/2018 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 27 kwietnia 2018 r.

Obszary interwencji ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Wąchock na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2022:

I. Klimat i powietrze

Zgodnie z opublikowaną przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach „Roczną oceną jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2020” województwo świętokrzyskie zostało podzielone na dwie strefy, tj. miasto Kielce i strefę świętokrzyską, obejmującą m.in. powiat starachowicki. W rocznej ocenie jakości powietrza wykonanej dla województwa świętokrzyskiego za 2020 rok wykorzystano przede wszystkim wyniki pomiarów prowadzonych na stacjach monitoringu włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska – na terenie powiatu starachowickiego stacja w Starachowicach przy ul. Złotej. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń powietrza są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, komunikacja samochodowa.

Ocenie poddano 13 normowanych zanieczyszczeń powietrza: SO₂, NO₂, NO_X, CO, O₃, C₆H₆, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, metale w pyle PM₁₀ (As, Cd, Ni, Pb) oraz benzo(a)piren w pyle PM₁₀.

Klasyfikacja stref pod względem ochrony zdrowia za 2020 rok zmieniła się w porównaniu do roku 2019 w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}. Dla tych dwóch zanieczyszczeń nastąpiło polepszenie sytuacji, gdyż w 2019 roku strefy województwa świętokrzyskiego uzyskały klasę C w wyniku przekroczeń dobowego poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀. Rok 2020 skutkował brakiem przekroczeń dla tych dwóch zanieczyszczeń.

Ponadto polepszenie sytuacji nastąpiło w zakresie ochrony roślin dla zanieczyszczenia ozonem, który w 2019 roku uzyskał klasę C z racji przekraczania poziomu docelowego, a w 2020 roku klasa polepszyła się do statusu A.

W strefie świętokrzyskiej wystąpiły przekroczenia w zakresie:

- poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀ – klasa C;
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń nie występowały przekroczenia.

Uchwałą Nr XX/129/2016 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 29.06.2016 r. został przyjęty do wdrażania „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta i Gminy Wąchock”. Celem ww. opracowania jest analiza zakresu możliwych do realizacji przedsięwzięć, których wcielenie w życie skutkować będzie zmianą sposobu wytwarzania energii, struktury używanych nośników energetycznych oraz zmniejszeniem zużycia energii, czego konsekwencją ma być obniżanie emisji gazów cieplarnianych ze szczególnym uwzględnieniem redukcji emisji pośredniej i bezpośredniej dwutlenku węgla CO₂ oraz pyłów zawieszonych PM₁₀, PM_{2,5} na terenie Miasta i Gminy Wąchock.

W obszarze interwencji Klimat i powietrze zrealizowano zadania:

1. Budowa oświetlenia ulicznego odcinka ul. Torowej w Wąchocku..

Termin realizacji: 2020 r. Koszt realizacji zadania – 98.050,0 zł (budżet gminy).

2. W związku z podpisanym w dniu 14.05.2021 r. porozumieniem, pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach a Gminą Wąchock, w sprawie realizacji Programu „Czyste Powietrze”, w Urzędzie Miasta i Gminy w Wąchocku został uruchomiony punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym mieszkańcy mogą składać wnioski o dofinansowanie oraz wnioski o płatność (wnioski te niezwłocznie przesyłane są do WFOŚiGW w Kielcach). Celami Programu „Czyste Powietrze” są poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródła ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Działalność punktu obejmuje m.in.:

- udzielanie informacji, udostępnianie materiałów informacyjnych oraz organizację spotkań dla mieszkańców informujących o zasadach Programu,
- wsparcie mieszkańców w zakresie przygotowywania wniosków o dofinansowanie,
- pomoc w zakresie przygotowywania wniosków o płatność i wymaganych dokumentów stanowiących załączniki do ww. wniosku,
- wizyty u mieszkańców połączone z wstępną analizą potrzeb dotyczących wymiany źródła ciepła oraz termomodernizacji budynku.

W ramach działania punktu do dnia 20.08.2021 r.

- udzielono zainteresowanym mieszkańcom 51 konsultacji (informacje telefoniczne i informacje udzielane w UMiG),
- sporządzono i przekazano do WFOŚiGW w Kielcach 5 wniosków o dofinansowanie,
- sporządzono i przekazano do WFOŚiGW w Kielcach 4 wnioski o płatność.

II. Zagrożenie hałasem

Na terenie Gminy Wąchock głównymi emitarami hałasu są drogi – droga krajowa nr 42, drogi powiatowe oraz linia kolejowa nr 25 Skarżysko-Kamienna - Sandomierz. Przebiegają one przez tereny zabudowane w m. Wąchock, Wielka Wieś, Parszów, Marcinków.

Hałas przemysłowy emitowany jest lokalnie w miejscach występowania zakładów produkcyjnych. Na terenie gminy nie odnotowano zakładów emitujących do środowiska hałas, którego poziom natężenia przekracza dopuszczalne poziomy.

W obszarach interwencji: Klimat i powietrze oraz Zagrożenie hałasem zrealizowano zadanie:

1. Przebudowa drogi usytuowanej na działce o nr ewid. 483/2 w Marcinkowie.

Długość przebudowanego odcinka drogi – 0,1 km.

Termin realizacji: 21.04.2020 r. - 06.07.2020 r.

Koszt realizacji zadania – 99.876,7zł (budżet gminy).

III. Pola elektromagnetyczne

Głównymi emitarami pól elektromagnetycznych są linie i stacje elektroenergetyczne oraz urządzenia radiokomunikacyjne. Na terenie gminy zlokalizowane są linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacje bazowe telefonii komórkowej w m. Parszów, ul. Złotoglin, Wąchock, ul. Św. Rocha, Wąchock, ul. Tychowska.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska).

IV. Gospodarowanie wodami

Badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1911 ze zm. Dz.U. z 2016 r. poz. 1985) gmina położona jest w zasięgu występowania trzech jednolitych części wód powierzchniowych (stan przedstawiony w tabeli poniżej) oraz Jednolitej Części

Wód Podziemnych oznaczonej Europejskim kodem PLGW2000102, zaliczonym do regionu wodnego Środkowej Wisły. Stan ilościowy oceniono jako dobry, a chemiczny oceniono jako słaby. Rozpatrywana jednorodna część wód jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, tj. utrzymania co najmniej dobrego stanu ilościowego i dobrego stanu chemicznego.

Europejski kod JCWP (Jednolitej Części Wód Powierzchniowych)	Nazwa JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLRW20005234389	Lubianka	dobry	dobry	dobry	zagrożona
PLRW20005234369	Żarnówka	poniżej dobrego	dobry	zły	niezagrożona
PLRW200823439	Kamienna od Żarnówki do Zb. Brody Iłżeckie	słaby	dobry	zły	zagrożona

V. Gospodarka wodno-ściekowa

Wg. danych PWiK Sp. z o.o. w Starachowicach oraz MPWiK Sp. z o.o. w Skarżysku-Kamiennej (stan na dzień 31.12.2020 r.), na terenie Gminy Wąchock:

- całkowita długość sieci wodociągowej wynosi 72,56 km
- całkowita długość sieci kanalizacyjnej wynosi 81,72 km
- ilość budynków podłączonych do sieci wodociągowej ogółem – 2.121 szt.
- ilość budynków podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej ogółem – 1.954 szt.

w tym:

- ilość budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej w 2020 r. - 13 szt.
- ilość budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej w 2020 r. - 24 szt.

W obszarze interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa, w 2020 r. zrealizowano zadanie własne:

1. „Budowa sieci kanału sanitarnego w ul. Młyńskiej na działce nr ew. 99 w m. Parszów gm. Wąchock oraz na działce nr ew. 287 w m. Majków, gm. Skarżysko Kościelne”.

Długość wybudowanego odcinka kanalizacji PCV Ø200 mm: 334,50 m.

Koszt realizacji zadania: 149.360,15 zł (budżet gminy).

VI. Zasoby geologiczne

Eksploatacja kruszywa naturalnego - piasku do drogownictwa i budownictwa prowadzona jest obecnie na złożu Marcinków Dolny II, w ramach koncesji na wydobywanie wydanej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego dnia 30.09.1998 r. (zmiana z dnia 19.02.2009 r.) oraz na złożu Wąchock, w ramach koncesji na wydobywanie wydanej przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego dnia 26.09.2011 r. Eksploatacja piaskowców triasowych prowadzona jest na złożu Parszów, w ramach koncesji na wydobywanie wydanej przez Starostę Starachowickiego dnia 07.04.2003 r. (zmiana z dnia 15.12.2011 r. i z dnia 22.01.2019 r.).

Prowadzona eksploatacja kopalni nie powinna znacząco negatywnie wpłynąć na stan środowiska przyrodniczego gminy, istotnym wpływem jest przekształcanie powierzchni terenu, gospodarczo uzasadnione. Oddziaływanie to powinno zostać skompensowane po zaprzestaniu wydobywania kopalni - rekultywacja terenu w kierunku leśnym i wodnym.

VII. Gleby

W ramach państwowego monitoringu środowiska dokonuje się oceny oraz badań i obserwacji stanu gleby i ziemi. Ze względu na bardzo powolne zmiany jakie zachodzą w środowisku glebowym, badania te wykonywane są cyklicznie w odstępach co 5 lat.

Na terenie gminy dominują gleby niskiej jakości, klasy bonitacyjne III – VI. Zlokalizowany tu został punkt monitoringu krajowego Wąchock - Stary Dwór.

Zgodnie z raportem WIOŚ „Stan środowiska w województwie świętokrzyskim Raport 2015” wg danych Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Kielcach z lat 2011 – 2014, gleby powiatu starachowickiego posiadają najniższą zawartość próchnicy oraz najwyższy udział gleb kwaśnych w województwie. Zakwaszenie gleb na terenie naszego regionu uwarunkowane jest przede wszystkim czynnikami naturalnymi, tj. klimatyczno-glebowymi.

VIII. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W obszarze interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów zrealizowano zadania:

1. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest – w 2020 r. usunięto 87,35 Mg odpadów zawierających azbest, liczba posesji z których usunięto azbest – 42 szt., koszty usunięcia ogółem - 29.997,77 zł (budżet gminy).
Planowana do usunięcia ilość azbestu w 2021 r. – 150 Mg
Ilość złożonych przez mieszkańców wniosków (na dzień 20.08.2021 r.) – 77 szt.
2. Usuwanie odpadów z terenów publicznych w 2020 r. (place, drogi, tereny zieleni, UMiG) – usunięto łącznie 347,90 m³ odpadów - koszt wywozu ww. odpadów wyniósł 56.359,80 zł (budżet gminy).

IX. Zasoby przyrodnicze

Lasy są jednym z głównych elementów krajobrazu gminy, lesistość obszaru Gminy Wąchock według danych GUS wynosi ok. 62,6%. Największą powierzchnię zajmują grunty publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych (91,7% wszystkich gruntów leśnych). Grunty leśne prywatne stanowią w gminie nieco ponad 8% całości.

Na terenie gminy znajdują się urządzone zieleńce i skwery z elementami małej architektury, największym obiektem jest park rekreacyjno-sportowy w Wąchocku.

Na terenie Gminy Wąchock występują następujące formy ochrony przyrody:

1. Europejska sieć Natura 2000

– Specjalny obszar ochrony siedlisk p.n. Ostoja Sieradowicka, zatwierdzony przez Komisję Europejską decyzją Nr 2011/64/UE z dnia 10.01.2011 r., obejmuje zwarty kompleks lasów położonych na terenie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego.

2. Park Krajobrazowy

- Sieradowicki Park Krajobrazowy obejmujący zwarty kompleks lasów wschodniej części Puszczy Świętokrzyskiej zwany Lasami Siekierzyńskimi, na terenie gminy pow. 4504 ha.

3. Obszary chronionego krajobrazu

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej obejmujący m. Marcinków, na terenie gminy pow. 466 ha.

- Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmujący otulinę Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, m. Wąchock, Rataje, Węglów, Wielka Wieś, Parszów, na terenie gminy pow. 3205 ha.

4. Stanowiska dokumentacyjne

- Odsłonięcie geologiczne - nieczynny kamieniołom czerwonych piaskowców dolnotriasowych obiekt położony w m. Wąchock przy ul. Sandomierskiej.

- Odsłonięcie geologiczne - skałka szarych piaskowców triasowych w m. Parszów obiekt zlokalizowany w dolinie rzeki Żarnówki.

5. Użytki ekologiczne

- Wąwóz lessowy " Rocław" w m. Wąchock, ok. 700 m w kierunku pld.-zach. od rynku.

- Bagna śródleśne (5 obiektów) w obrębie leśnym Parszów Nadleśnictwo Suchedniów.

6. Pomniki przyrody

- Dąb szypułkowy w obrębie leśnym Parszów Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna, obręb ewid. Parszów 0004, dz. ewid. nr 129/201.
- Sosna na „Polanie Langiewicza” w obrębie leśnym Rataje Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna.
- Grupa drzew jednogatunkowa - Lipy drobnolistne (*Tilia sp.*) 4 szt. w m. Rataje, dz. 121/1.
- Profil neoplejstocenijskich osadów glacialnych, interglacialnych, peryglacialnych, zlokalizowany w środkowej części Wąwozu „Roślów”.
- Skalka "Cygańska Kapa" w obrębie leśnym Rataje Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna - próg skalny zbudowany z piaskowców dolnotriasowych.
- Skalki "Biały Kamień" w obrębie leśnym Parszów Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna - dwanaście niedużych naturalnych piaskowcowych form skalnych.
- Odsłonięcie geologiczne w m. Wąchock, ul. Torowa - stary kamieniołom stokowy z odsłonięciami jasnoszarych piaskowców dolnej jury.
- Źródło typu stokowego w obrębie leśnym Rataje Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna, ok. 150 m na południe od "Polany Langiewicza".
- Dąb szypułkowy Leśnictwo Parszów Nadleśnictwo Skarżysko-Kamienna, obręb ewid. Parszów 0004, dz. ewid. nr 19/2184 – ustanowiony Uchwałą Nr XIII/84/2019 Rady Miejskiej w Wąchocku z dnia 30 października 2019 r. (Dz.Urz. Woj. Św. z dnia 14 listopada 2019 r., poz. 4345).

W obszarze interwencji: Zasoby przyrodnicze zrealizowano zadanie:

1. W ramach projektu: „*Promocja produkcji żywności ekologicznej przez nasadzenia drzew miododajnych, sposobem na ochronę i poprawę jakości środowiska oraz bioróżnorodności w województwie świętokrzyskim*”, finansowanego ze środków samorządu województwa świętokrzyskiego na podstawie umowy nr 94/ROW/2020 zawartej w dniu 14 października 2020 r., w miesiącu listopadzie 2020 r. gmina dokonała nasadzeń sadzonek drzew i krzewów w m. Wąchock na terenach rekreacyjnych nad zalewem - ilość nasadzonych drzew rodz. lipa wąskolistna/ szerokolista – 10 szt., drzew gat. klon tatarski – 5 szt., drzew rodz. surmia – 5 szt. oraz krzewów gat. śnieguliczka biała – 5 szt. oraz w m. Wielka Wieś na terenie przy budynku WDK - ilość nasadzonych krzewów gat. irga błyszcząca – 20 szt.

W 2021 r. planuje się kontynuację nasadzeń drzew i krzewów na terenie gminy, w ramach ogłoszonego przez Zarząd Województwa Świętokrzyskiego projektu pn.: „Zakup drzew i krzewów miododajnych przeznaczonych do nasadzeń na terenach zieleni dostępnych publicznie w województwie świętokrzyskim”.

X. Zagrożenie poważnymi awariami

Na terenie gminy nie występują zakłady zakwalifikowane do grupy o zwiększonym bądź dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz dla których można utworzyć obszar ograniczonego użytkowania w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Głównymi zidentyfikowanymi zagrożeniami są: możliwość wystąpienia wypadku podczas transportu substancji niebezpiecznych przez tereny zamieszkałe oraz ryzyko powstania pożarów.

W obszarze interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami zrealizowano zadania:

1. Doposażenie Jednostek Ochotniczych Straży Pożarnej w nowoczesny sprzęt, tj.:
 - 2019 r. zakup średniego samochodu strażackiego wraz z wyposażeniem dla OSP Wąchock, koszt 823.899,00 zł (w tym dofinansowanie ze środków UE 669.163,00 zł),
 - 2020 r. zakup średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego dla OSP w Wielkiej Wsi, koszt 780.435,00 zł (w tym dofinansowanie ze środków MSWIA, ZU, KSGR, OSP – 560.435,00 zł).

Wąchock, dnia 20.08.2021 r.

